

POT VRANSKO 2023

Dodatna literatura

NAJVIŠJE GORE NA SVETU

Himalaja ima mnoge najvišje vrhove na Zemlji, vključno z najvišjim, Mount Everestom, in drugim najvišjim, K2 v Pakistanu. Himalajo sestavlja več kot petdeset gora, ki presegajo nadmorsko višino 7200 metrov, vključno z desetimi od štirinajstih vrhov, višjih od 8000 metrov, prav tako pa je vseh 100 najvišjih gora na svetu v Aziji. Nasprotno pa je najvišji vrh izven Azije (Aconcagua v Andih) visok »le« 6961 metrov. Himalaja je najvišja gorovje in velja za 'sladkovodne rezerve' v obliki ledenikov, ledu in snega, ki se soočajo obsežnimi vplivi podnebnih sprememb.

10 najvišjih gora na svetu

1. Mount Everest (8848m), Nepal

Mount Everest je vrh v gorovju Himalaja, ki se nahaja na severovzhodu Nepala. S 8848 metri velja za najvišjo točko na Zemlji. V devetnajstem stoletju je gora dobila ime po Georgeu Everestu, nekdanjem valižanskem geodetu, ki je bil med najzaslužnejšimi za Veliko trigonometrično meritev Indije. Tibetansko ime je Chomolungma, kar pomeni "Mati Boginja sveta". Nepalsko ime je Sagarmatha, ki ima različne pomene. Prvo zabeleženo odpravo, ki je osvojila Everest, sta sestavljala Edmund Hillary (alpinist iz Nove Zelandije) in njegov tibetanski vodnik Tenzing Norgay (Sherpa).

29. maja 1953 sta skupaj osvojila goro in skupaj držita rekord za prvi vzpon. V zgodovino slovenskega alpinizma se je 13. maja 1979 vpisal Andrej Štremfelj, ko sta z Nejcem Zaplotnikom kot prva Slovenca in hkrati prva državljana nekdanje Jugoslavije stopila na vrh Mount Everesta. Še en slovenski rekord sta dosegla Andrej in Marija Štremfelj, ki sta 7. oktobra 1990 postala prvi zakonski par na svetu, ki je osvojil Everest.

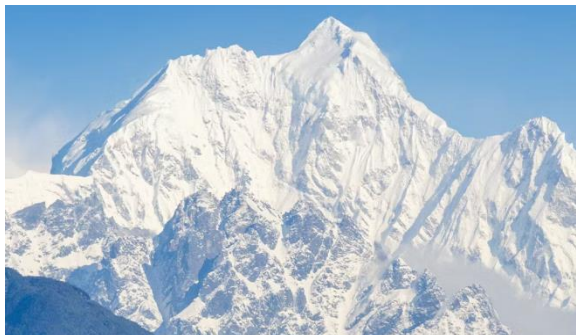
2. K2 (8611m), Pakistan

Gora K2 je druga najvišja gora na svetu (8611m), takoj za Mount Everestom, nahaja pa se na meji med Kitajsko in Pakistanom. Ime K2 predstavlja drugi vrh v gorovju Karakoram. K2 je bil različno opisan kot "impresiven", "Ubijalec" in "Divja gora". To je posledica njegove masivne velikosti in neuspešnih poskusov, ki so jih izvedli različni odpravi. Ker je K2 nagnjen k pogostim in hujšim nevihtam, ki že tako nevarne pogoje za plezanje na njegovih pobočjih še dodatno otežujejo, je ena najtežjih gora na svetu za osvajanje. K2 je kot prva osvojila italijanska odprava Achille Compagnoni in Lino Lacedelli leta 31. julij 1954. Kot prvi Slovenec je goro 13. julija 1993 osvojil Zvonko Požgaj.

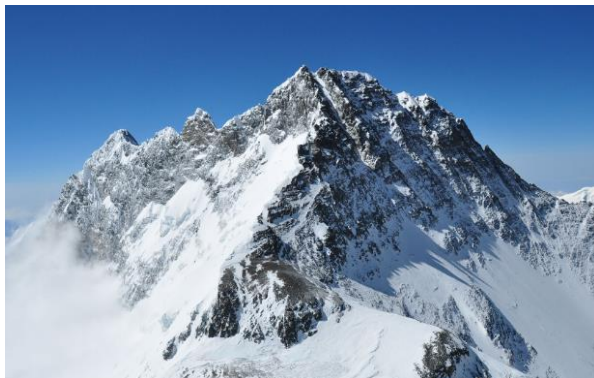
3. Kanchenjunga (8586m), Nepal/Indija

Kanchenjunga je tretja najvišja gora na svetu in meri 8586 metrov. Kanchenjunga se nahaja na meji na vzhodnem Nepalju in pokrajini Sikkim v Indiji. To je najvišji vrh v Indiji in druga najvišja gora v Nepalju po Mount Everestu. Kanchenjunga je znan tudi kot "Pet zakladov snega" zaradi svojih petih visokih vrhov in ker je blagoslovljen s petimi zakladi bogov (zlato, srebro, dragulji, zrnje in svete knjige). Gora ima pomembno mesto v mitologiji in verskih obredih domačinov in je vedno čaščen med prebivalci Darjeelingu in Sikkima, saj verjamejo, da na vrhu gore prebivajo bogovi. Zato plezalci kot znak spoštovanja ustavijo svoj vzpon nekaj metrov pred vrhom. Angleža Joe Brown in George Band sta bila prva človeka na svetu, ki sta uspešno osvojila to goro 25. maja 1955. Prvi slovenski vzpon na Kanchenjungo je 1. maja 1991 uspel Vikiju Grošlju.

4. Lhotse (8516m), Nepal

Lhotse je četrta najvišja gora na svetu, njegova višina pa je 8516 metrov. Lhotse je povezan z Mount Everestom z grebenom na višini približno 7600 metrov. Včasih se šteje za del masiva Everesta in se nahaja na meji med Nepalom in Tibetom, njegovo ime pa v tibetanščini in pomeni "Južni vrh" (tj. Mount Everest). Znan je tudi kot ena najsmrtonosnejših gora na svetu zaradi številnih neuspešnih poskusov in smrtnih žrtev med vzponi. Švicarja Ernst Reiss in Fritz Luchsinger sta 18. maja 1956 kot prva Zemljana uspešno osvojila to goro, 30. aprila 1989 pa jo je kot prvi Slovenec tudi Viki Grošelj.

5. Makalu (8463m), Nepal

Makalu leži v Himalaji na meji med Nepalom in Tibetom in je peta najvišja gora na Zemlji z višino 8463 metrov. Makalu je osamljen vrh, katerega oblika je štiristrana piramida. Makalu ima zelo ostre robove in strme padce, zaradi česar ga je precej težko osvojiti. Francoza Lionel Terray in Jean Couzy sta 15. maja 1955 uspešno osvojila to goro kot prva na svetu. Makalu je tudi prvi osemtisočak, ki so ga osvojili slovenski, takrat jugoslovanski, alpinisti. Leta 1975 sta na odpravi pod vodstvom Aleša Kunaverja, sta po prvenstveni južni smeri 6. oktobra na vrh gore stopila Stane Belak - Šrauf in Marjan Manfreda - Marjon. 8. oktobra sta jima sledila Janko Ažman in Nejc Zaplotnik, dva dni kasneje Viki Grošelj in Ivč Kotnik, 11. oktobra pa še Janez Dovžan.

6. Cho Oyu (8201m), Nepal

Cho Oyu se prav tako nahaja v Himalaji, približno 30 km severozahodno od Everesta, na meji med Kitajsko in Nepalom. Gre za šesto najvišjo goro na svetu z višino 8201 metrov. Cho Oyu velja za najlažjo goro med osemtisočaki in je tudi ena najbolj priljubljenih. To goro v tibetanskem jeziku imenujejo tudi "Turkizna Boginja". Avstrijca Herbert Tichy in Sepp Jöchler ter Šerpa Pasang Dawa Lama so bili prvi, ki so oktobra 1954 osvojili Cho Oyu. Kot prvemu Slovencu je to uspelo Iztoku Tomazinu 2. novembra 1988.

7. Dhaulagiri (8167m), Nepal

Dhaulagiri je sedma najvišja gora na svetu in se nahaja na severu osrednjega Nepala, zato je tudi najvišja gora znotraj meja ene same države. Nadmorska višina te gore je 8167 metrov. Ime Dhaulagiri v nepalščini pomeni "Bela gora". Kot prvi so ga 13. maja 1960 osvojili člani švicarsko-avstrijske odprave Kurt Diemberger, Nawang Dorjee Sherpa, Ernst Forrer, Albin Schelbert, Peter Diener in Nima Dorjee Sherpa. Pa Slovenci? Prva sta leta 1987 stala Iztok Tomazin in Marjan Kregar.

8. Manaslu (8163m), Nepal

Manaslu se nahaja v nepalskih Himalaji, v zahodno-srednjem delu Nepala. Gre za osmo najvišjo goro na svetu z višino 8163 metrov. Ime Manaslu pomeni "gora duha" in izhaja iz sanskrske besede manasa, kar pomeni "intelekt" ali "duša". Dolgi grebeni gore in dolinski ledeniki ponujajo izvedljive pristope iz vseh smeri in končajo na vrhu, ki strmo gleda nad svojo okolico in je njegova prevladujoča značilnost. Manaslu sta 9. maja 1956 prva osvojili člana japonske odprave Toshio Imanishi in Gyalzen Norbu. Slovenci še gore nismo osvojili, ko je bil vzpon usoden za alpinista Nejca Zaplotnika (24. april 1983), ko se je odlomil ledenik in sprožil obsežen plaz. Je pa kot prvemu Slovencu 4. maja 1984 vzpon kasneje uspel Vikiju Grošlju.

9. Nanga Parbat (8126m), Pakistan

Nanga Parbat je deveti najvišji vrh na svetu. Kot najbolj zahodni osemtisočak v Himalaji se nahaja na meji med Pakistanom in Indijo, njegovan admorska višina pa je 8126 metrov. Nanga Parbat pomeni "Gola gora", Šerpe, lokalni prebivalci Himalaje, pa jo imenujejo »Hudičeva gora« ali »Gora ubijalka«, saj je pred prvim vzponom nanjo umrlo 31 ljudi. Tako je Hermann Bahl iz Avstrije bil prvi, ki je 3. julija 1953 osvojil Nanga Parbat. Poleg tega, da velja za eno najsmrtonosnejših gora v himalajski družini, je Nanga Parbat tudi drugi najbolj izstopajoči vrh v Himalaji, takoj za Mount Everestom, saj ima veliko vertikalno razliko nad lokalnim terenom v skoraj vseh smereh. Prva Slovenca, ki sta osvojila vrh, sta 31. julija 1990 bila Marija Fratnar in Jože Rozman.

10. Annapurna (8091m), Nepal

Annapurna je deseta najvišja gora na Zemlji z nadmorsko višino 8091 metrov. Nahaja se v masivu Annapurna v gorovju nepalski Himalaji. Masiv Annapurna vključuje veliko vrhov nad 7.000 metri, zato je najvišji vrh Annapurna I večinoma skrit za drugimi vrhovi pred njim. Vrhovi Annapurne veljajo za ene najnevarnejših gora za plezanje na svetu. Gora je poimenovana po Annapurni, hindujski boginji hrane in žetve, v sanskrtu pa Annapurna dobesedno pomeni "poln zrna".

Celotno masivno območje in okolica sta zaščiteni znotraj območja varstva Annapurne, prvega in največjega varstvenega območja v Nepal. Maurice Herzog in Louis Lachenal iz Francije sta 3. junija 1950 kot prva alpinista prišla na to goro. Med Slovenci je to prvima uspelo Davu in Drejcu Karničarju 29. aprila 1995.